

Ahmet Mithat Efendi

Büyük halk muharriri Ahmet Mithat efendinin yüzüncü yıldönümünün jübilesi yapılıyor. Ahmet Mithat efendi, jübileyelâyiktir.

"Hocai evvel,, başlıklı seri yazılarile hakikaten hıkkatin "Hocai evvel,, i olmuştu. Mithat efendiye gelinceye kadar memleketimizde doğrudan doğruya halka hitap etmiş, halkla meşgul olmuş bir tek muharririmiz yoktur.

Ona gelinceye kadar, muharrirler münevver, güzide zümreye hitap ederlerdi. Halkın kolaylıkla anladığı yazıları "Cehalet eseri,, olduğu kanaatini güder, iddiasını yürütürlerdi.

Mithat efendi, halka, okuma zevkini aşlamıştır. Onun yazılarında edebiyat yoktur. Sanat yoktur. Derin tahliller, ince tasvirler yoktur. Uslûbû lâübalidir. Halk dilile konuşur.

Çalışkanlıkta onun künhüne varmış tek muharrir gösteremeyiz. Mithat efendinin kalem oynatmadığı bir mevzu yoktur. Roman, hikâye, tarih, coğrafya, politika, din, fen, kalem denemediği hiç bir mevzu bırakmamıştır.

Mithat efendi, kendi janrında bütün denemelerinde muvaffak olmuştur. Okuyucu külesinin memleket nüfusuna nisbetle devde kulak olduğu bir devirde okuma zevkini yaymak, inkâr edilemez bir kuvvettir.

Mithat efendi, şahsen de kuvvetli idi. Meclis Maarif âzâsından Sabri efendi ile nedense arası açıldı. Bir gün, Hayret efendiye:

— Mithat efendi, balâ olmuş! demişler. Hayret efendi bağırmış:

— Daha beter olsun, daha beter olsun!

Bundan bir iki sene evvel, Ahmet Mithat efendinin kütüphanesi satılmıştır. Bu satışta, kan ağladım. Kitaplar, bir kütüphanede parça parça, yok pahasına satıldı. Kitapların bir kısmını gör

Yazan:

MAHMUT YEŞARİ

düm. Mithat efendinin çalışma tarzı hakkında biraz fikir edindim. Kitapların arasında notlar yazılmış kâğıtlar, vardı ve satırları çizilmişti. Yarı kalmış ter cümelere de tesadüf ettim.

Kitaplar, el yazması, ender elle geçen kitaplar değildi amma, gene kıymetli idi. Maarif Vekâleti bu kütüphaneyi olduğu gibi alır, umumî kütüphanelerden birinde "Ahmet Mithat efendi köşesi,, açabilirdi. Bu kitaplara yazık oldu.

Bugün, Mithat efendinin yürüdüğü yoldan yürüyen Muharrirlerimiz yok. Edebiyatla, sanatla, tahlille, tasvirle, uslûple alakası olmayan birçok eserler çıkıyor. Fakat, bunlar, halka hitap etmiyor. Ahmet Mithat efendinin muvaffakiyet sırrı, burada idi. İşin tuhafı, o, bu sırrı kendiliğinden keşfetmişti. Önümüzde misâl varken istifade etmesini bilmiyoruz. Buna da sebep, Ahmet Mithat efendi gibi halkı düşünmüyoruz.

Sözüm ona halk için bir takım haftalık halk gazeteleri çıkıyor. Bunlar, halkın fikrini, zevkini terbiye etmiyor, bayağlaştırıyorlar. Bundan, herhalde Mithat efendinin ruhu azap duyuyordur.

